

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОЙ - СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

№ 117 (9.920)

2003 йил 17 июнь

ПОЙТАХТНИНГ
Дури кўни
Янгиликлар, воқеаларҚИСҚА
сатрлардаЎзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

2003/2004 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига қабул тўғрисида

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни амалга ошириш, олий таълим муассасаларига иқтидорли ва ижтимоий соҳалари учун замонавий талабларга жавоб берадиган юқори малакали мутахассислар тайёрлашни ташкил этиш ҳамда умумий ўрта таълим ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимини олий маълумотли педагог кадрлар билан таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

- 2003/2004 ўқув йилида:
бакалаврлар тайёрлаш бўйича умумий қабул сони 51100, шу жумладан 19900 давлат грантлари ва 31200 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва таълим йўналишлари бўйича тақсимлансин;
магистрлар тайёрлаш бўйича умумий қабул сони 5400, шу жумладан 1400 давлат грантлари ва 4000 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва мутахассисликлар бўйича тақсимлансин.
- 2003/2004 ўқув йилида олий таълим муассасалари ҳузуридаги махсус сиртки бўлимларга ўрта махсус маълумотга ва тегишли таълим тури бўйича камида уч йил амалий иш стажига эга бўлган педагог кадрлардан, шунингдек болалар спорт мураббийларидан бакалаврлар тайёрлаш учун умумий қабул сони 5000, шу жумладан 1200 давлат грантлари ва 3800 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва таълим йўналишлари бўйича тақсимлансин.
- Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида амалга ошириладиган ислотлар талабларидан келиб чиққан ҳолда ҳамда Оролбўйи минтақаси учун малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлигининг Қорақалпоқ давлат университетининг аграр факультети негизига Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиалини ташкил этиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин.
- Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги бир ой мuddатда тегишли бино ва иншоотларни, асосий фондларни ва молиявий маблағларни белгиланган тартибда Қорақалпоқ давлат университетининг аграр факультети балансида Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги тасарруфидаги Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиали балансида ўтказсин, шунингдек ўтказиладиган талабалар контингентини, профессор-ўқитувчилар, маъмурий-бошқарув ва ҳўжалик ходимлари таркибининг аниқласин.
- Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги:
икки ҳафта мuddатда Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиали тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин ҳамда Тошкент давлат аграр университети Низомига тегишли ўзгаришлар киритсин;

Давлат тест маркази билан биргаликда 2003/2004 ўқув йилида Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиалига қабул бўйича тест синовларини юқори савияда ўтказиш юзасидан зарур чора-тадбирларни амалга оширсин.

5. 2003/2004 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг таркиби тасдиқлансин.

6. Олий таълим муассасаларига эга бўлган вазирликлар ва идоралар Давлат тест маркази билан биргаликда бир ҳафта мuddатда ўзларига қарашли таълим муассасаларида давлат грантлари ва тўлов-контракт асосида бакалаврият ва магистратурага қабул бўйича ўринлар квотасини таълим шакллари ва таълим бўйича тақсимлаш тўғрисидаги таклифларини Давлат комиссиясига тасдиқлаш учун киритсинлар.

7. Давлат комиссиясига Вазирлар Маҳкамаси билан келишган ҳолда олий таълим муассасалари бакалаврияти ва магистратурасига қабул қилиш тест синовлари натижаларидан келиб чиққан ҳолда мазкур қарорда белгиланган умумий қабул квоталари доирасида қабул қўрсаткичларига зарур ўзгаришлар киритишга рухсат берилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2003/2004 ўқув йилида давлат грантлари асосида бакалаврият ва магистратурага ҳамда махсус сиртки бўлимларга белгиланган қабул квоталарини ҳисобга олган ҳолда бюджетдан зарур маблағлар ажратилишини таъминласин, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлигининг бюджет параметрларига тегишли ўзгаришлар киритсин.

9. Вазирлар Маҳкамасининг Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юрталари тизимини такомиллаштириш тўғрисида» 1995 йил 3 июндаги 241-сон қарори 1-бандининг Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиалини Қорақалпоқ давлат университетининг аграр факультетига айлантириш тўғрисидаги қисми ўз қучини йўқотган деб ҳисоблансин.

10. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Х.Кароматов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И.КАРИМОВТошкент шаҳри,
2003 йил 14 июнь

□ **ЖАМИЯТДА** менинг ўрним? мавзуидаги танлов кўни кеча «Бунёдкор» ёшлар телеклубида ўтказилиб, унда ахримиз туманларидан 50 фардан зиёд болалар ўзлари тайёрлаган техник асбоб-ускуналар ҳамда тасвирий санъат ва бошқа соҳалардаги буюмларини намойиш этишди.

□ **БУГУН** «Маҳалла» жамғармасининг Собир Раҳимов туман бўлими «Намуна» маҳалласи фуқаролари билан маҳаллалардаги тўйларни ихчам ва тежамкор ўтказишга қаратилган йиғилиш ўтказди.

□ **ЭРТАГА** «Ўзэнергосозлаш» акциядорлик жамиятида «Маънавият ва маърифат» марказининг Чилонзор туман бўлими томонидан «Соғлом иқтисодиёт — тараққиёт манбаси» мавзуида йиғилиш ўтказилади.

□ **КЕЧА** Чилонзор тумани жойлашган «Қартфабрика» қорхонасида «Ватан бизга эмас, биз Ватанга нима бердик» мавзуида йиғилиш бўлиб ўтди.

□ **КЕЧА** Ҳамза туманидаги 30-меҳрибонлик уйининг 190 нафар тарбияланувчилари ёғи таътилни мароқли ўтказиш мақсадида Бўстонлиқ туманидаги Сойлик қишлоғида жойлашган «Нур» оромгоҳига жўнаб кетишди.

□ **БУГУН** шахримиздаги Халқаро Вестминстер университетидеда Республика Оқсқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси, Конрад Аденауэр халқаро фонди ташаббуси билан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидаги иштироки масаласига бағишланган икки кунлик семинар бошланди. Ушбу анжуман **ЭРТАГА** ўз ишини якунлайди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Матбуот хизмати ва ўз мухбирларимиз хабарларидан.

“VLADIMIR DOVGAN” ТОШКЕНТДА

Республика Миллий матбуот марказида россиялик таниқли тадбиркор Владимир Довган журналистлар билан учрашди.

— «VLADIMIR DOVGAN» компанияси 2000 йилнинг март ойида ташкил этилган, — деди компания етакчи менежери Алексей Луконин «Туркестан-пресс» мухбирига. — Жамоамизнинг асосий мақсади — компаниямизни дунё миқёсига кўтаришдан иборат эди. Ҳозирда компа-

ниямиз жаҳоннинг 25 давлатида фаолият кўрсатапти. АКШ, Канада, Германия, Финляндия, Нидерландия, Чехия, Руминия, Монголия давлатлари шулар жумласидандир. Компания 100 номдаги махсулотлар ишлаб чиқаради. Булар — балзамлар, косметика ва атир-упа, микроэле-

ментлар, биологик фаол озик-овқат қўшимчалари ва бошқалар. “Нор-Go” лойиҳаси эса компания фахри ҳисобланиб, иқтисоднинг янги ижтимоий йўналишини тузишни ўз ичига олади. Мазкур йўналишнинг ўйин сайтлари Шимолий Америка, Германия, Финляндия ва

МДХ давлатларида мавжуд. Шу йилнинг 24 май кўни Москвада Хоп-Гоунинг биринчи чемпионати бўлиб ўтди. Унда дунёнинг йигирма иккита давлатидан вакиллар қатнашди.

Тошкентда компаниямизнинг ваколатхонаси очилганлигидан жуда мамнунман. Бу икки давлат ўртасидаги дўстлик ва биродарлик ришталарини янада мустаҳкамлайди, — деди В. Довган сўзининг якунида.

«Туркестан-пресс»

XXI саҳоси
Барча манбалардан
олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

• Бадий Академиянинг марказий кўргазмалар залида Ўзбекистон ва Корея Республикаси мусаввирларининг «Ипак йўли» номли кўргазмаси давом этмоқда.

• Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг Зоология институтида Украинадаги Илмий технологик марказ кўмаги билан очилган Интернет синфининг тақдироти бўлиб ўтди.

• Андижон туманида газ ўлчаш асбоблари ишлаб чиқарадиган «Ўзметрех» Ўзбекистон—Корея қўшма қорхонаси ишга тушди. Ушбу қўшма қорхона йилга 120 минг донга газ ўлчаш асбоблари ишлаб чиқариш қувватига эга.

• Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кўни муносабати билан республика миқёсида ўтказилган экологик кўрик-танловда биринчи ўринни эгаллаган Зангиота қишлоқ фуқаролари йигини Саломатлик халқаро жамғармаси томонидан 3 миллион сўм маблағ билан мукофотланди.

• Янгибод туманидаги Савот қишлоғида врачлик пункти иш бошлади. Эндикда вилоятдаги врачлик пунктларининг сони 96 тага етди. Мустақиллик байрами арафасида эса яна 6 та шифо маскани ўз фаолиятини бошлайди.

• Паркент туманида аёллар ва болаларни миллий ғунарамандчилик бўйича тайёрловчи «Чашма» марказининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Жаҳонда

• Лондонда Англия қироличаси Елизавета II нинг туғилган кўни кенг нишонланди.

• Санкт-Петербургда маданият ёдгорликларини асраш масалаларига бағишлаб ўтказилган Давлат Кенгашининг кўча йиғилишида Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин иштирок этди.

• 50 йил ичида илк бор муҳим транспорт тизими — Шимолий ва Жанубий Кореяни боғловчи темир йўл қурилди.

• Грузия Хавфсизлик Кенгашининг котиби ўринбосари Жемал Гахонидзе Кодор дарасида БМТ ходимларини гаровга олган жиноятчилар суд қилинишини билдирди.

• Россия тинчликпарвар кучлари саккиз йиллик фаолиятдан сўнг Босния ва Герцеговинани тарк этди.

• Европанинг Австрия, Венгрия ва Болгария мамлакатларида ҳаво ҳарорати 35°C га етганлиги сабабли кўчалардаги асфальтлар эримокда. Хорватияда эса 120 йил ичида илк бор ҳаво ҳарорати 40°C дан ошиб кетди.

Иқтисодиёт

СИНОВ ИШЛАРИ
ҚИЗГИН

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманида фаолият юритаётган «SARDOR IMPEX» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонасининг изланувчан тадбиркорлари хорижий технологиялар билан жиҳозланган цехда синов ишларини олиб бормоқдалар.

Мазкур қўшма корхона 2 йил аввал иш бошлаганди. Ҳозирги кунда корхонанинг Германия, Италия, Туркия давлатларидан келтирилган замонавий техника ва технологиялар билан жиҳозланган цехларида 65 нафар ишчи-хизматчи баракали меҳнат қилмоқда.

Эътиборли томони, жамоанинг сифатли, чиройли, чидамли ва асосийси, нисбатан арзон маҳсулотлари — аккумулятор, пластик, паролон ҳамда алюмин витражларига бюртмачилар талаби ортмоқда. Корхона аҳли биринчи чорада 283 миллион сўмлик маҳсулот сотди.

Синов ишлари бошланган цехда алюмин витражларни бўяш ишлари амалга оширилади. Яқин кунларда таъмирлаш ишлари якунланган, 10 нафар янги ишчилар жамоа сафига қўшилиши кутилмоқда.

ХОРИЖНИКИДАН
ҚОЛИШМАЙДИ

Мирзо Улуғбек туманидаги «Азимов А» хусусий корхонаси маҳсулотлари ўзининг сифати, кўрамлиги, рақобатбардошлиги, харидор эътиёжига мослиги билан эътибор қозонмоқда.

— Утган йилдан ишлаб чиқаришни йўлга қўйган эдик, — дейди корхона директори Акмал Азимов. — Цехимизга Италиянинг етакчи фирмасида тайёрланган замонавий технологияни келтириб ўрнатдик ҳамда 2 нафар ишчини Италия давлатида ўқитдик. Маҳсулотлар учун хом ашё Германия, Италия ва Австрия давлатларидан келтирилмоқда.

Ҳозирги кунда мазкур корхонада 8 нафар ишчи баракали меҳнат қилиб, шу йилнинг 5 ойида 125 миллион сўмлик маҳсулот сотилди. Тайёрланган ошхона, ётоқхона, меҳмонхона ҳамда офис мебеллари корхонага қарашли 2 та фирма дўконларида сотилмоқда.

Жорий йилда корхона тадбиркорлари улкан мақсадларни кўзлаб ишламоқдалар. Улар Италиядан яна бир энг замонавий технология келтириш тадоригини кўрмоқдалар. Жумладан, жамоада юмшоқ, болалар ва мактаблар учун мебель туркумлари ишлаб чиқариш устида ишлар қизғин бормоқда.

Муқаддас УМАРБЕКОВА

Икки томонлама муносабатлар
ривожда янги саҳифа

«Эрон биринчи вице президенти Мухаммад Ризо Ариф Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг Эронга режалаштирилган ташифи икки томонлама алоқалар кенгайишида яна бир туртки бўлишига ишонч билдирди...».

«Эрон Ислон Республикаси савдо вазири Мухаммад Шариатмодари Эрон фирма ва компаниялари Ўзбекистон билан иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга қизиқиш билдираётганини қайд этди ва уларнинг Ўзбекистон томони билан савдо амалиётларни кўпайтиришга тайёрлигини билдирди...».

Ушбу сатрлар давлатимиз раҳбарининг Техронга бўлажак расмий ташифи арафасида Эрон вақтли матбуотида нашр этилган мақола ва ахборотлардан иқтибос этилган бир қисмидир ҳолос.

Ўзбекистон Республикаси ва Эрон Ислон Республикаси ўртасидаги яхши қўшнчилик муносабатлари қатор тарихий омиллар билан белгиланади.

Халқимизнинг буюк намояндалари бўлмиш — олим ва мутафаккирлар бир-бирларини ўзаро бойитиш орқали бутун башарият мулки бўлиб қолган бебаҳо маданий ва илмий меросни вужудга келтиришган. Мавриди келганда эслатиш жоизки, бутун оламга донғи кетган аждодларимиз ўзларининг асарларини форс ва мумтоз ўзбек тилида бирдай иқтидорлик билан таълиф этишган.

Ўзбек ўқувчиси Умар Хайём, Саъдий Шерозий, Ҳофиз Шерозий, Хусрав Дехлави каби буюк форсизабон шоирлар ва дунё маданият дурдоналари сарасидан муносиб жой олган ажойиб асарларнинг бошқа ижодкорлари яхши маълумдир.

Мустиқилликнинг қўлга киритили-

ши 1992 йилнинг 10 майида Ўзбекистон Республикаси ва Эрон Ислон Республикаси ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатишга имкон яратди. Шундан бошлаб икки суверен давлат ўртасидаги алоқалар босқичма-босқич ижобий ривожланиш тусини олди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг 1992 йил ноябри, 1996 йил майи ҳамда 2000 йил июнидаги Эронга таширфлари, шунингдек, Эрон Президентлари А.Х.Рафсанжонийнинг 1993 йил октябри ва С.М.Хотамийнинг 2002 йил апрелидаги мамлакатимизга таширфлари икки мамлакат муносабатларининг ривожланиши ва мустақамланишига асос яратди.

1993 йилнинг 18 октябрида имзоланган протоколга асосан тузилган Савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон-Эрон ҳукуматлараро комиссияси фаолият кўрсатмоқда. Унинг сўнгги бешинчи мажлиси жорий йилнинг 19-21 майида Тошкентда бўлди. Ушбу йиғилиш сармояларни жойлаштириш борасида ҳамкорлиқни ривожлантириш, мамлакатларимиз ўртасида савдо айирбошлашни кўпайтириш, транспорт воситалари билан юк ташиш, коммуникация, банк ва молия хизматлари соҳасида ўзаро алоқаларни кенгайтиришга қўшимча туртки берди. Бу эса икки давлат савдо-иқтисодий муносабатларининг ҳозирги савияси уларнинг ҳақиқий имкониятларига жавоб бермаслиги ва ушбу ҳамкорликни янада кенгайтириш учун етар-

ли заҳиралар мавжудлигини икки томон эътироф этаётган бир даъво алоҳида аҳамият касб этади.

Ҳозирда Тошкент ва Техрон муносабатларининг шартномавий-ҳуқуқий асосини 40 га яқин ҳужжат ташкил этади.

Айни пайтда Ўзбекистонда Эрон сармоялари иштирокида 40 та корхона фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 29 таси қўшмадир.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон ҳам, Эрон ҳам ўзаро манфаатли ҳамкорликка интилади. Минтақада транспорт инфратузилмасини ривожлантириш катта аҳамият касб этмоқда. Мавжуд потенциал икки томонлама ва кўптомонлама кенг ҳамкорликни йўлга қўйишга имконият яратади.

Мамлакатимиз жаҳон бозорларида ўз юкларини етказишда Эрон коммуникациялари ва денгиз бандаргоҳларидан фойдаланиш, савдо-иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, шакли давлат ва минтақа миқёсида халқаро терроризм, гиванд моддалар савдоси, уюшган жиноятчиликка қарши курашда ҳамкорликни фаоллаштиришдан манфаатдордир. Бу йўналишда халқаро ташкилотлар доирасидаги кўптомонлама ҳамкорликка ҳам муҳим аҳамият қаратилади.

Шак-шубҳасиз, катта умидлар боғланаётган бўлажак таширф мамлакатларимиз ўртасида икки томонлама муносабатларни ривожлантиришда янги саҳифа очади.

Бахтиёр ИРИСОВ,
«Жаҳон» АА шарҳловчиси.

• ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

Мамлакатимиз Президенти Ислон Каримов иккинчи чакирек Республика Олий Мажлиси IX сессиясида сўзлаган нутқида хусусий сектор ўрнини мустаҳкамлаш, кичик ва ўрта бизнесни жадал ривожлантириш, бозор ислохотларини янада чуқурлаштириш, кучли бозор инфратузилмасини яратиш, нодавлат ва жамоат институтларининг жамият ҳаётидаги роли ва аҳамиятини кучайтиришга муҳим эътибор қаратди.

БОШЛОВЧИЛАРГА ҚЎЛ КЕЛАДИ

Шуни алоҳида таъкидлаш ўринлики, юртимизда кичик ва ўрта бизнес ривожига қаратилган эътибор, хусусий тадбиркорларга яратилган шарт-шароитлар боис ҳам уларнинг сафи тобора ортиб, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар, кўрсатилётган хизматлар рақобатбардошлиги, сифати ортиб бормоқда. Тадбиркорлик билан шуғулланишни истовчилар сонининг ортиб бораётгани, албатта мамлакатимиз ички бозорини хорижникидан асло қолдирмайдиган товар ва маҳсулотлар билан таъминлашда, қўшимча ишчи ўринлари яратишда муҳим аҳамият касб этади.

Албатта, шу ўринда қуйидаги саволнинг туғилиши табиий. Тадбиркорлик ҳаммамнинг қўлидан келади-ми? Тадбиркорликни бошлашда нималарга эътибор қаратиш керак? Кимларнинг қўмағига таяниш мумкин? Бу ва шу каби саволларга Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси томонидан чиқарилган «Тадбиркорлик фаолиятини қандай бошлаш керак» номли китобдан жавоб топишнинг мумкин.

Ушбу қўлланма кириш ҳамда 5 бобдан иборат. Корхоналарни ташкил қилиш ва уларни рўйхатдан ўтказиш бобида Республика Вазирилари Маҳкамасининг «Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва ҳисобга қўйиш тизимини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори, тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва ҳисобга қўйиш тартиби тўғрисидаги, масъулияти чекланган жамият шаклидаги қўшма, хусусий, унитар корхона, масъулияти чекланган жамиятларининг Низомлари, очик акциядорлик жамияти, деҳқон ҳўжалиги, фермер ҳўжалигининг намунавий низомлари ўрин олган. 2-боб «Янги ташкил этилган корхоналар учун бош-

лангич сармояни олиш тартиби» деб номланиб, унда Вазирилари Маҳкамасининг 2001 йил 10 сентябрдаги «Кичик корхоналар, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари маблағ билан таъминлаш, уларга божхона имтиёзлари бериш, банк хизматлари ва бошқа хизматлар кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви, республика Молия вазирилари «Тижорат банклари томонидан ақка тартибдаги тадбиркорлар, кичик ва ўрта бизнес субъектларини бюджетдан ташқари жамғармаларнинг кредит линиялари ҳисобидан кредитлаш тартиби тўғрисида Низом» (янги таҳрири) берилган.

Шунингдек, китобнинг қолган боблари билан танишган ўқувчи тадбиркорлик фаолиятини бошлаш учун бизнес режани қандай тузиш мумкинлиги, кичик ва ўрта бизнес субъектларига ёрдам берувчи ташкилотлар, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг ахборот-маслаҳат марказлари, хорижий кредит линиялари, лизинг компаниялари, консалтинг ва инжиниринг фирмалари ҳақида маълумотларга эга бўлиши, инвестицияларни жалб этиш соҳасида кичик ва ўрта тадбиркорликни давлат томонидан қўллаб-қувватлашни, улар учун белгиланган қаролар ва имтиёзлар ҳақида билиб олишлари мумкин.

Қўлланмани чоп этишдан қўзланган мақсад, тадбиркорларнинг ҳуқуқий ва билим савияларини янада ошириш, ўз фаолиятларини бошлашлари учун керакли бўлган ҳужжатлар ҳақида маълумот бериш, бозор инфратузилмалари хизматларидан унумли ва тўғри фойдаланишга кўмаклашишдир. Уйлаймизки, китобдан ўқиган ҳар бир тадбиркорнинг ишлари юршиб, республикамиз иқтисодиёти ривожда ҳисса тобора ортаверади.

Маҳсулот
тури
кўпаймоқда

«Йўлдош Охун-бобоев номидаги бош кийимлар фабрикаси» ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ички бозорни ўз маҳсулоти билан тўлдиришга алоҳида аҳамият бераётди. Шу йил биринчи чорагида 228 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди.

Айни пайтда мамлакатимизда спортни оммавийлаштиришга катта эътибор берилаётгани ҳиссадорлик жамияти ходимларини ҳам бефарқ қолдираётгани йўқ. Айни кунларда улар истеъмолчилар талабини ҳисобга олган ҳолда болалар спорт қалпоқчаларини тиқшини йўлга қўймоқда.

(ЎЗА)

Санъат

Ранго-ранг гуллар

Ўзбекистон Бадий академияси хузурида фахрий-рассомлар ижодий бирлашмаси ҳам фаолият кўрсатмоқда. Ҳозир унга ўндан ортик кекса мўйқалам соҳиби аъзо.

Бирлашма бутун умрини тасвирий ва амалий санъатга баҳишда этиб келаётган фахрийлар ижодини кенг тарғиб этиш мақсадида улар асарларидан иборат кўргазмаларни тез-тез ташкил этмоқда.

Навбатдаги экспозиция ҳам томошабинлар эътиборини тортиди. Бу кўргазма маданий ҳаётимизнинг кўрки ва беағи бўлган гуллар тасвирланган расмлардан иборат бўлди.

«Бу гуллар, ранго-ранг гуллар» деб номланган экспозиция Тошкентдаги Сергей Есенин уй-музейида намойиш қилинди.

Ушбу маданий тадбирда давра суҳбатлари ҳам уюштирилди. Унда Ўзбекистон Бадий академиясининг фахрий академиги профессор Рафаэль Тоқташ ва бошқа таниқли ижодкорлар томошабинлар билан мулоқотда бўлдилар.

Кинотеатрда учрашув

Атоқли кинорежиссёр Комил Ёрматов таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан жойларда кечалар ва учрашувлар бўлиб ўтмоқда. Ўзбек кино санъати ривожига ўзининг баракли ижодий ҳиссасини қўшган бу катта истеъдод соҳиби томонидан кўпалак экран асарлари яратилган. «Алишер Навоий», «Амирлиқнинг емирилиши» каби бадий фильмлар унга катта шухрат келтирди.

Тошкентдаги Комил Ёрматов номли кинотеатрда уюштирилган давра суҳбати ҳам шу санъат бағишланди. Ўзбекистон Санъатшунослик институтида сақланаётган Комил Ёрматов ижодида оид турли ҳужжатлар асосида ташкил этилган кўргазма ҳам кўпчилик эътиборини ўзига тортиди.

Санъаткор яратган фильмларда бош ролларни олиб чиққан артистлар устоз кинорежиссёр тўғрисида ўз хотираларини гапириб бердилар.

Мусаввир юбилейига тараддуд

Республикаимиз маданий жамоатчилиги Ўзбекистон халқ рассомини, таниқли мусаввир Чингиз Аҳмаров таваллудининг 90 йиллигига тайёргарлик кўрмоқда. Ўзбекистонда миллий тасвирий санъат ривожига ўзининг катта ҳиссасини қўшган бу ижодкор фаолияти театр санъатида ҳам муҳим ўрин тутди.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат академик Катта опера ва балет театри фойеи деворларига сайқал берган нафис тасвирлар айниқса кишини ўзига ром қилади. Қозон шахридаги Муса Жалил номидаги опера ва балет театри биносини беазада ҳам расом ўз маҳоратини кўрсатиши.

Унинг ўзбек давлат Миллий театри репертуаридан ўрин олган «Мирзо Улугбек» спектаклига чизган декорацияси, «Улугбек юлдузи» бадий фильмига ишлаган жозибдор картиналарини кўпчилик яхши билади.

Ҳалима Носирова, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева каби машҳур санъаткорлар портретлари ҳам энг яхши ижод намуналари деб топилди.

Халқ севган мусаввир таваллуди муносабати билан Ўзбекистон Бадий академияси катта кўргазма тайёрлашга киришди

Акбар АЛИЕВ

У болалигидан бўён сурат чизади. Болалигидан бўён рангин тушлар кўради. Мусаввирлик — унинг учун шунчаки кўнгил эрмаги ёки муваққат ҳою ҳавас бекати эмас. Бу қисмат, завқланиб, тўлиб-тўлиқиб яшаш, «одамларга қувонч бағишлаш» имкони; бу — унинг бурчи.

Рассом, санъатшунослик фанлари номзода Рустам Ёрматов тасвирий санъат оламида тиниқ тасаввур, пок ният, қатъий ишонч билан дадил қадам ташламоқда. У меҳнат қилишни яхши кўради, ўзига, изланишлари-га, ўз ижодий эътиқодларига қаттиқ ишонади. Зеро, буларсиз чинакам ижодкор бўлиб шаклланиш қийин.

Яқинда унинг «Умр нима?» деб номланган қалб ҳарорати билан йўрилган асарларининг Дўстлиги саройида муваффақият билан намойиш қилинди.

Рассом асарларини кўздан кечирган киши, шубҳасиз тириклик, ўз ҳаёти ҳақида ўйлайди. Ҳар бир инсонга берилган умрнинг ўзи бир тақдорланмас бахт эканини қайта идрок этади. Қалбингизда мана шу — сирдан сокин туюлган, лекин асида шиддатли оқим қирғоғида қолиб кетмаслик, унга қўшилиб, гуркираб, шарқираб ўтишдек бир олижаноб истак пайдо бўлади.

— Рустамжон, расм чи-зишни неча ёшда бошлаган-сиз? Қайси суратни чизган-ингиздан сўнг устозингиз сиздан рассом чиқишига ишонч билдирган?

— Эсимни таниганимдан бўён чизаман. Онам Раҳимахон ая — бошланғич синф ўқитув-чиси эдилар. 30 йил муаллималик қилдилар. Олдимга расм дафтар ва қалам қўярдилар-да, чиз болам, дердилар. Улар мени қай йўсинда рағбатлан-тиришни ҳам билганлар. Чиз-ганларимни уй деворларига қатор қилиб осиб қўярдилар. Уйимизга келувчиларга сурат-лар кўргазма вазифасини ўта-ди, камчиликларини кўрсатишарди.

Устозларимиз асосан манзара, натюрморт чиздиришар-ди. Устозим Елена Сергеевская чизган суратимни қўриб «сендан яхши рассом чиқади» деганларида қанчалар қувон-ганимни билсангиз эди.

— Рассомнинг «кўзи» оддий одам «кўзи»дан фарқ қилади, яъни у ҳеч ким кўрмаган нарсани ҳам кўради дейишарди. Шу фикрга қўшилисангиз?

— Бунисини билмадим. Лекин рассомлар гўзаллик, на-фосат учун интилувчи ижодкорлардир. Кимлардир юрган йўлини пайхон қилиб кетиши мумкин, лекин рассом бор-ган жойда ўз «боғини» — расмларини яратди.

— Рустамжон, сизни илм қилишдек машаққатли юмушга ундаган нарсани нима? Библисимизча, номзод-лик диссертациясини ҳам ёклагансиз...

— 1997 йилда номзодлик диссертациясини ёклаганман. Диссертацияда 20 дан зиёд

водийлик рассомларнинг асар-ларини таҳлил қилганман. Ўзимда ўқишга, ўрганишга, из-ланишга иштиёқ сезганман, шунинг учун бу ишга қўл ур-дим.

— Айтайлик, ҳозир сиз-нинг кўнглигизга кўп пул ту-шиб қолди, бойиб кетдин-гиз. Энди ўзингиз савоб деб ҳисоблаган қандай иш-ларни амалга оширган бўлардингиз?

— Энг аввало, Францияда-ги Лувр музейига саёхатга бо-ришни истайман. Ҳозир мато, мойбўёқлар анчагина қиммат. Истеъдодли ва лекин қийна-либ яшаётган ижодкор-рас-сомга ёрдам қилини чўзган бўлардим. Ва, низоҳат, оилам-нинг моддий фаровонлиги учун ҳамма нарсани муҳайё қилардим.

— Сиздан яхши тадбир-кор, бизнесмен чиқишига ишонас бўладими?

— Албатта. Қадим-қадимдан ҳам савдо-сотик билан шуғу-ланувчи савдогарлар ҳам би-ринчи навбатда илм-фан зах-маткашлари бўлишган. Савдо-нинг пулини ҳалол деб ҳисоб-лашган. Ахир узоқ юртлардан мол олиб келиш ҳам осон бўлмаган, узоқ қарвон йўлларида роса захмат чекишарди.

— Лекин бир сўмга нарсани олиб икки сўмга сотаёт-ганлар ҳам кўпайиб кетди-да, ҳозир...

— Мен ҳамма нарсасида меъёр деган нарсани барқарор бўли-шини истайман.

— Оилангизда издошларингиз борми?

— Йўқ, рафикам Матлубахон педагог-рухшунос, катта ўғлим Қаҳрамон 3-синфда, Глизер номли мусика мактабида фортепианога ўқияпти. Қизим Шахноза чевар-модельер бўлиш истагиди. Ҳозир роса қўйлақларнинг суратини чи-зишни машқ қилапти.

— Бундан кейинги ижодий ишларингизда муваффа-қиятлар тилаймиз!

Суҳбатдош Ҳусан НАБИЕВ.

СУРАТДА: мусаввир асаридан намуна.

• МУЛОҲАЗА

АРМОНЛИ ТАҚДИР ЭГАЛАРИ

Халқимизда «Яхши фарзанд — умр нақши» — деган нақл бор.

Бу ибора бекорга айтилмаган албатта. Айниқса, ўзбек халқининг қон-қонига сингиб кетган ўзаро меҳр-оқибат, ҳурмат, илтифот, ота-оналарга ва умуман қарияларга бўлган иззат-икром чукуч ибрат муносабидир.

«Гуруч курмакисиз бўлмайди» деганлари-дек, гоҳида учраб турадиган «Аср вабоси» номини олган гивевандликка илақийиб қол-ган, енгил-елпи ҳаёт йўлини танлаб, но-маъқул ишлар билан машғул бўлаётган ёш-лар, баъзи аёлларнинг «Билмайин босдим тиканни» қабилдаги кечираётган ҳаёт тар-зи, баъзиларнинг арзимаган пулни деб би-ровларнинг уйларига бостириб кириб, улар-нинг оиласи билан ҳаётига зомин бўлаёт-ганлар — умр аталмиш бекатда бемаврид тушиб қолган бу кимсалар гўё қўчатлар ичи-даги «зарпечак» каби оилаларининг за-волига ўхшайдилар. Зеро уларнинг бу номаъ-қул ишларидан яқинлари, норасида гўдак-лар, умри поёнига етиб қолаётган қария-лар ва албатта жамиятимиз заволи тоғмоқда.

Давлатимизнинг оқилона сиёсати туфай-ли ўз қарамоғига олган ўша туғруқхоналар-да, кўча-кўйларда ташлаб кетилаётган но-расида гўдаклар учун ҳозирда Тошкент ша-ҳрида 6 та меҳрибонлик уйлари мавжуд бўлиб, ундаги кўпчилик болалар гивеванд-ларнинг қасридан «армонли тақдир» билан дунёга келган ва келаётган болалардир.

Бу меҳрибонлик уйларида, турли миллат вакилларининг 894 тага яқин фарзандлари тарбияланмоқда. Ҳозирги вазият «зарпечак»ларнинг тағига беомон болта уриш ке-раклигини тақозо қилади.

Бу борада ҳукуматимиз томонидан жуда қўл ва айни вақтда кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар кўрилмоқда, тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Обод маҳалла йилида маҳалланинг нафа-қат обод бўлиши керак, балки ундаги ҳар бир инсоннинг дунёқарши, келажақ авлод олдидаги бурчи ҳам катта эътибор берил-сагина нур устига аъло нур бўлади. Бугунги кунда айрим маҳаллалар, тадбиркорлар шун-дай меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилар-га, қариялар уйларига баҳоли қудрат ҳомийлик қилиб «кемтик» қалбларга малҳам бўлмоқдалар. Жумладан, болалар учун за-монвий мактаблар, дам олиш уйлари, спорт комплекслари қуриб бериб, уларни керак-ли жиҳозлар билан таъминламоқдалар. Қар-ранки «бир кам дунё» деганларидек айрим тирноққа зор оилалар ва фарзандлари кам бўлиб, яхши таъминланган оилалар бундай болаларни фарзандликка олиб уларни ва-тан равнақи учун хизмат қиладиган қомил инсон қилиб тарбиялашда ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Келинг, «аср вабоси»га ва «зарпечак»лар-га қарши қўлни қўлга бериб курашайлик. Ҳаётимиздаги ҳар хил иллатларни сиқиб чиқаришда фаоллик кўрсатайлик.

Умида АБДУСАТТОР қизи.

Ўқувчиларнинг бу сафар-ги ёзги таътиллари кизи-қарли ва қувноқ ўтказиш мақсадида пойтахтимиз мак-табларида пухта тайёргар-лик қўрилди. Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқар-маси ҳамда қасаба уюшма-лари ташкилотлари кўмаги-да мактабларнинг ўзида бо-лалар соғломлаштириш оромгоҳлари ҳам ташкил этилди.

ТАЪТИЛ МАЗМУНЛИ ЎТАДИ

Ўқувчилар ёзи давомида жойларда 25 та бундай гўшалар фаолият кўрсатади. Уларнинг ҳар бирида 18 кун мобайнида 100 нафардан ўғил ва қиз дам олади. Умуман, таътил кунлари-да бу оромгоҳларда 2500 нафар ўқувчи жалб этиладиган бўлади.

Болаларнинг кўнгилли дам олишларини таъминлаш мақса-дида турли қизиқарли маданий ва маърифий тадбирлар уюшти-рилади. Спорт-соғломлашти-риш, ўйин майдончалари гав-жум бўлади. Қироатхоналар иш-лайди. «Маънавият ва маърифат» хоналари ҳам турли тадбирлар ўтказиладиган жойга айланади.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа масалалар болалар оромгоҳлар бошлиқлари ва катта тарбиячи-лари учун уюштирилган шаҳар семинарида кўриб чиқилди.

(Ўз мухбиримиз)

• МУШОҲАДА

Ўзбек халқининг ажабтовур фазилатларидан бири — меҳмоннавозлик. Бошқа халқлар ҳам ўзларини меҳмондўст деб ҳисоблайдилар. Уларда ҳам меҳмонга ҳурмат ва иззат кўрсатиш маданияти йўқ эмас. Аммо ўзбек халқидек меҳмонни бошига кўтарувчи, толган-тутганини унинг оёғига нисор этувчи бошқа халқ бу дунёда кам топилади.

ГЎЗАА ҲАҲИЛААТААРИМИЗ

Меҳмоннинг келиш дарағи эшитилиши билан бола-чақалар Худонинг оддий бир кунини байрамга айлантириб юборадилар. Нафақат уй саранжом-сарошти эитилган, балки ҳовлидан тортиб, кўчанинг ярмига қадар супурилиб, шакароб қилиб сув сепилган бўлади. Меҳмонни қандай совуқ ва иссиқ таомлар билан сийлаш масаласи оилавий мажлисда кенг муҳокама этилади.

Биринчи ўзбек миллий романи — «Ўтган кунлар»да ўзбек халқига хос меҳмоннавозликнинг турли шакл ва турлари Абдулла Қодирийнинг олтин қалами билан муфассал тасвирланган.

Ўзбек оғим меҳмон кўтишдек катта «сиёсий» аҳамиятга молик ишга кўмондонлик қилар экан, «кўшни хотинлардан бир нечасини ҳашарга айтиб, ҳаммани жой-жойига қўйдирган, ҳовли юзини ҳам ёғ туша ялағудек ҳолга келтирган эди. Ўз уйини бўшатириб, гилам солиб қўйган, қудаларнинг зиёфати учун керак бўлган ҳамма нарсаларни ҳам ҳозирлатган, улар келиб тушди дегунча, бўғизлатиш учун, деб бир гўнон қўйни оғилнинг устунига қантатириб қўйган эди. Кумуш билан Зайнабга аталиб олинган хонатласларга кўнгли тўлмас, «хар нечүк-да теги нозик, бу бўлса энди кўб кийди, атласнинг ёнига яна бир хитойи латта олингиз», — деб маргилолликнинг қўйлагини бир қўша қилдирган, битта хитойи жүжун мурсакни кам қўриб, ёнига ўзининг қимматбаҳо заррин мурсагини ва иккита рўмолга ҳам қониқмай, ўзининг келинлигидан ўролмай қолган қалмоқи саллачасини қўшган эди...»

Агар романни ўқийда давом этсак, ўзбекона меҳмоннавозлик бутун ҳамадматли-тантанавор-маиший қирралари билан кўз олдимизда ёрқин намоён бўлади-қолади.

Биз ўзимиз ҳам бундай меҳмоннавозликнинг турли-туман хилларини ўз кўзимиз билан қўриб, ўзбекона кенглик ва тангликнинг ер юзиди мислсиз эканига қўп бор амин бўлганмиз. Меҳмоннинг иззатини жойига қўйишдан улурқок нараса борми, бу дунёда! Халқимизга хос маънавий гўзалликнинг порлоқ бир белгиси эмасми, бу фазилат!.. Лекин баъзан катта меҳмондорчиликлардан кетган ўзарга «гап»лардан, овозсиз бутун шарҳа кетган тўйлардан кейин оила рўзгоридан фэйз-барака кетиши ҳеч кимга сир эмас. «Обрў тўқилса ҳам шўрва тўқилмасин» қабилидаги «ҳикматлар» асосида кечаётган турмуш кемаси бир кун бўлмаса, бир кун Ҳаётнинг метин қояларига урилиб, шикастланиши, ҳатто парча-парча бўлиши мумкин.

Ҳаёт йилдан-йилга эмас, кундан-кунга ўзгариб бормоқда. Бугунги авлодлар олдида турган вазифалар ўтмиш авлоднинг ҳатто тушига ҳам кирмаган. Бугун биз нафақат «космик кемалар ва сунъий йўлдошлар асри»да, балки коммуникатив алоқалар оламшумул кўлам касб этган, информатика тармоқлари кишилик жамиятини қон томирлари сингари чирмаб ташлаган, табиатдаги ўзгаришлар ер юзидида иқлимга сезиларли даражада таъсир кўрсатаётган бир даврда яшамокдамиз. Гарб мамлакатларида яшовчи халқлар ана шу даврга ҳар томонлама тайёр бўлиб келди. Улар меҳмоннавозликка, тўй-ҳашамларга сарф қилиниши мумкин бўлган маблағни илм-фан, техника ва замонавий сановати ривожлантириш, ишлаб чиқариш технологияларини кун сайин, соат сайин камол топтириш ишига, ёш авлоднинг фаннинг айниса, янги соҳаларини эгаллашига сарфлашди.

Бизнинг олдимизда равақ топган Европа ва Америкага етиб олиш, улар билан ҳамкорлик қилиш, улар билан баравар қадам ташлаш истиқболи турибди.

Меҳмон... Меҳмоннавозлик... Меҳмондўстлик...

Бу тушунчаларга ҳам, улар ифодалаган халқимизнинг гўзал фазилатларига ҳам гард юктирмаган ҳолда тарихий-иқтисодий шароитга мос-

лашиш, халқ ва мамлакатни янги иқтисодий ва маданий тараққиёт босқичига олиб чиқиш шу кеча-кундузда жамиятимиз олдида турган асосий ва муҳим вазифалардир. XXI аср биздан шу нарсани — умуминсоний талаблар, меъёрлар, тараққиёт муаммолари билан яшашни тақозо этади.

Меҳмон... Мен бу ипакдек майин, баҳор нафасидек иссиқ ва нондек тансиқ сўзни тилга олганимда, ўзбекнинг хитой чиннисидек жарангдор бир мақоли ёдимга келади. Бу мақол эса шундай: «Бир уй тўла жонсан — бир-биринга меҳмонсан». Тасаввур этинг. Катта бир оила: уйнинг тўрида бувағиз билан бувағиз, уларнинг ёнларида ота-онангиз, уларнинг гир атрофида эса сиз беш-олти, балки тўққиз-ўн фарзандлар ўтириб-сиз. Бир оиланинг тўкин-сочин ўтириши ва соғ-саломатлик билан турмуш кечиришидан ҳам катта давлат борми?! Аммо бир кун келиб, кимдир шу оилани тарк этади. Ўғиллардан ё кизлардан бири, балки бир нечаси шаҳарнинг бошқа бир чеккасидан ўзига ватан топади. Кимнингдир ҳаёти сафарларда ё ўзга юртларда кечади. Бинобарин, уларнинг ҳозиргидек бува-бувилари, ота-оналари бағрида, Оилавий Меҳр Дарахти атрофида умрбод яшашлари қийин. Демак, улар бир-бирларига меҳмонлар.

Ҳар бир инсон бу дунёга меҳмон бўлиб келади. У қанчалик умр кўришидан қатъий назар бу дунёдаги туз-насибасини тотиб, сўнг аждодлар изидан равона бўлади. Демак, биз бу дунёнинг меҳмонларимиз. «Бир уй тўла жонсан — бир-биринга меҳмонсан».

Қандай ажайиб, кишини ўйлатадиган, бу дунёнинг биз ҳис этмаган фалсафасини ўз бағрига сингдирган мақол-а!

Модомики, отамиз билан онамизгина эмас, опамиз ё синглимиз, акамиз ё укамиз ҳам бу дунёнинг меҳмонлари экан, нега уларнинг иззат-ҳурматларини жойига қўймайлик. Етти ёт берона уйимизга меҳмон бўлиб келганида уни бошимизга қўтарайлик-да, ўзимизни дунёга келтирган онамиз ё отамизнинг азиз бошларини силашга вақт тополмайлик; ака ё укамизнинг, опа ё синглимизнинг ҳолидан хабар олиб туришга ярамайлик; ҳам уй-рўзгор ташвишлари, ҳам хизмат бурчи билан бели дол бўлаёзган хотинимизга суячч тоғи бўлиш ўрнига ундан икки оғиз ширин сўзни аяш эса умуман кечиримсиз бир ҳолдир. Холбуки, улар ҳам бу дунёнинг азиз меҳмонлари...

Ажайиб шоирларимиздан бири Мақсуд Шаҳизода ўзининг аччиқ ҳаёт тажрибасидан келиб чиқиб, шундай ҳикматли сўзларни ёзиб қолдирган:

**Дўстлар яхшиларни авайлаб сақланг,
«Салом» деган сўзининг салмоқин оқланг!
Ўлганга юз соат йиғлаб тургандан
Уни тиригида бир соат йўқланг!**

Донишманд шоирнинг бу сўзларида яхши инсонларга нисбатан уларнинг тириклик пайтида ҳурматли муносабатда бўлиш даъвати аланга бериб турибди.

Ҳар бир жамият оилалар силсиласидан иборат. Агар кишиларга ҳурматли муносабат бутун жамият учун маънавиятнинг асосий мезонларидан бири бўлиб хизмат қилса, бу жамият албатта баркамол кишилар жамияти бўлади.

Қани энди ўзганинг насибасига кўз олайтирмай, тирноғидан қир ахтармай, у эришган ютуқларидан қувониб ўрнига ҳасад ўттида ёнмай яшасак, аксинча, бир-биримизга худди бу кўҳна дунёнинг азиз меҳмонлари сингари ҳурматли муносабатда бўлсак. Ахир доно халқимиз айтганидек:

«Бир уй тўла жонсан — бир-биринга меҳмонсан!» Бу мақолда тилга олинган уй бизнинг гўзал, жаннатмакон Ватанимиз бўлади.

Наим КАРИМОВ

• МУСОҲАБА

ТАЪСИРЧАН ДАВРА СУҲБАТЛАРИ

Мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламдаги маънавий ва маърифий тадбирлар албатта халқ манфаатини ўйлаб, унинг турмуш даражасини, билими, сиёсий онгини, маънавиятчи юксалтиришга қаратилаётгани бежиз эмас. Бу борада айниса ҳар бир туманда фаолият олиб бораётган «Маънавият ва маърифат» марказларининг сай-ҳаракатлари диққатга сазовор бўлмоқда. Бугунги кунда Чилонзор туманида маънавий-маърифий ишлар қай йўсинда олиб борилаётгани ҳусусида туман «Маънавият ва маърифат» марказининг туман бўлими раҳбари Малоҳат ОРТИҚОВА бизга қуйидагиларни гапириб берди.

— Марказимиз халқимиз орасида маънавий-маърифий тарбиёт, ташвиқот ишларини олиб боришга катта эътибор қаратмоқда. Бу борада Президентимизнинг қуйидаги сўзларини дастуруламал қилиб олганмиз: «Миллат бор экан, миллий давлат бор экан, унинг мустақиллигига, аънава ва урф-одатларига таҳдид соладиган, уни ўз таъсирига олиш, унинг устидан ҳукмронлик қилиш, унинг бойлиқларидан ўз манфаати йўлида фойдаланишга қаратилган интилиш ва ҳаракатлар доимий хавф сифатида сақланиб қолиши муқаррар. Шу маънода, бундай хавф-хатарларга қарши асосий кураш сифатида юртимизда яшаётган ёки янги авлоднинг ҳар томонлама баркамол, иродаси бақувват, иймони бутун бўлиб юв-

га етиши учун кенг жамоатчилик ва аҳоли-миз ўртасида маънавий-маърифий фаолиятимизни юксак даражага қўтаришнинг аҳамияти бекиёсдир».

Шу мақсадда тумандаги қорхона-ташкilotларда, мактаб ва маҳаллаларда «Биз қандай жамият қураёмиз?», «Ўз уйингни ўзинг асра», «Ислом ва ёшлар», «Қадрият, урф-одат ва ёшлар» каби мавзуларда, шунингдек, ҳуқуқий маданиятни ошириш, II қақриқ Олий Мажлисининг тўққизинчи сессияси материалларини ўрганиш, тўй-ҳашамларни ихчамлаштириш, дин ва миллатлараро тотувлик мавзуларидида давра суҳбатлари, учрашувлар ташкил этиб келямиз.

Давра суҳбатларидан кўриниб турадики,

халқимиз болажон, содда, меҳнаткаш, юрт дарди билан қуонадиган, андишали. Бир ташкилотда ёшлар ўртасида кечаётган турли ғоялар ҳақида гап борганда, салбий ғояларни бартараф этиш учун нималар қилиш керак? — деган савол берилди. Бунда албатта «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати фаолияти ҳақида тушунтириш берилди, айниса, бу борада ота-оналарнинг масъулияти катта эканлигини, қадимда (ҳозир ҳам баъзи оилаларда сақланиб қолган) ота-боболаримиз кечки овқатдан сўнг фарзандлари даврасида кўрган, эшитган, ўқиган воқеа-ҳодисалари ҳақида гапириб, тарбиявий соат ўтказганликларини, бунинг натижасида иймонли, пок, меҳнаткаш, инсонлар шаклланди айтиб ўтилди.

• ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ

ТУГАНМАС БИЛИМ БУЛОҒИ

Пойтахтимизнинг мухташам «Халқлар дўстлиги» маъдонидида бўлган киши агар бир оз синчковлик билан атрофга назар ташласа, бу ерда у арга ман архитектура иншоотларини мушоҳада қилиши унчалик қийин эмас. Бешёғач майдонидан қаралса, унр томонда улугвор «Халқлар дўстлиги» саройи, чап томонда мустақиллик йиллари қўрилган гўзал «Наврўз» тантаналар мажмуаси ва ниҳоят бу икки сервискор иншоотларнинг марказида салобатли Олий Мажлис биноси ёнгинасида XIX аср тарихий ёдгорлиги Абулқосим мадрасаси қад ростлаган.

Узоқдан қараганда замонавий бинолар қўрғовида қолган бу кўҳна мадрасада сокинлик ҳукм сураётгандек туюлади. Лекин мадрасанинг нақшикор дарвозасидан ичкари кирган кишининг кўзи ҳовлидаги қатор ораста ҳужраларда берилиб ишалаётган ҳунармандларга тушади.

Ўзбек романчилик мактабининг асосчиси Абдулла Қодирий ҳам айнан шу мадрасада 1913-1917 йилларда таҳсил олганлигини ҳамма ҳам билавермаска керак. Ким билади дейсиз, эҳтимол ёш ва синчков Абдулла Қодирий таҳсил олган йилларидаёқ бўлғуси «Ўтган кунлар» романининг воқеаларини шу ерда пишийтиб қўйгандир. Мадрасада бўлган кишига бино мутасаддилари 1850-55 йилларга мансуб Абдулла Қодирий фойдаланган лавҳ (китоб таглиги)ни фахр ва чўқур мамнуният билан кўрсатишди. Бу муътабар даргоҳда шунингдек, биринчи ўзбек дорилфунунининг асосчиси Мунавваркорни Абдураҳимов, шоир ва тарғиботчи Фитрат ҳам таҳсил олган.

Ўтмишда диний билимлар билан биргаликда дунёвий таълимотлар ҳам ўқитилган бу мадраса ҳозир ҳам маърифат ва маънавият ўчоғи ҳисобланади. Бу ерда Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармасининг Тошкент шаҳар бўлими жойлашган.

— Мақсадимиз халқимиз маданий мероси, қадимий аънаваларини тиклаш уларни ривожланти-

ни тиклаш ва сақлаш, — дейди Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси шаҳар бўлимининг раиси, шаҳар топонимик комиссияси аъзоси Абдулазиз Мухаммадқаримов. — Бу ишларни музейлар орқали эмас, балки ўтмишдаги ҳаёт аънаваларини, турмуш тарз-

ришга катта йўл очиб берилди. Йилдан йилга ўстларнинг маҳоратлари ошиб, сайқал топа борди. Жумладан 1994 йил БМТ, ЮНЕСКО ва Маданият вазирлиги томонидан ташкил этилган кўргазмада уч киши махсус гувоҳнома ва пул мукофоти билан тақдирланди. 1997

йилда миниатюра соҳасида Қамолдидин Бехзод номидаги Давлат мукофоти, «Ташаббус» кўрик-танловларида Республика миқёсида ғолиб топишган уч кишига «Тикон» ва «Матиз» автомобиллари билан Президент совринларни топширилди. Йилнинг «Энг яхши расоми» ва «Энг яхши устаси» каби мукофотлари билан ҳам қўллаб ўстлар тақдирландилар.

Хозирги пайтда жамғарманинг

шаҳар бўлими пойтахтимиздаги маҳалла номларининг келиб чиқиши бўйича рисоалар ёзиши давом эттирмоқда. Кейинги пайтларда чиқарилган «Абулқосим мадрасасининг тарихи», «Юнусобод даҳасининг тарихи», «Тошкент бўйлаб топонимик саёҳат», «Бебаҳо маънавий мерос» каби китоблар шулар жумласидандир.

Аслар мобайнида тўпланган тарихий меросимизни кенг оммага, шунингдек, шаҳримиз меҳмонларига намоён этиш борасида қўллаб тадбирлар ўтказилмоқда. Жамғарма томонидан ташкил этилган «Тошкентнинг ўн икки дарвозаси», «Тошкентнинг мустақил давлатчилиги тарихи» каби адабий-мусиқий давра мулоқотлари кўпчиликда катта таассурот қолдирди. Шунингдек, «Ҳамшаҳарлар», «Ассалом, Ўзбекистон!», «Давр тоғи» каби теледастурларда томошабинлар эътиборига ҳавола этилаётган Тошкент топонимикаси ҳақидаги мулоқотлар ҳамда «Ватандош» радио дастуридаги эшиттиришлар ҳаммага манзур бўлмоқда.

Хозирги пайтда Абулқосим мадрасаси халқ оғзаки ижоди, миллий рақс, фольклор-этнографик ансамблларнинг кўрик-танловлари, атоқли кишилар ва санъат даргалари билан учрашувлар ўтказилиб турадиган масканга айланган. Зеро, бизнинг вақифамиз фақат ёдгорлик иншоотларинингина сақлаб қолиш эмас, балки унинг ортида ётган халқимизнинг гўзал аънаваларини сақлаб, ривожлантиришдир.

Муқаддас ДўСТМАТОВ, Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими ходими.

СУРАТЛАРДА: Абулқосим мадрасаси ҳаётидан лавҳалар.

Бугунги кунда туманимиздаги 20 дан зиёд қорхоналар билан шартномалар тузиб, мутахассис-маърузачиларни жалб этган ҳолда давра суҳбатлари уюштириб бормокдамиз. Маҳалла фуқаролари ва мактаб ўқувчилари билан, зиёилилар, олимлар, санъаткорлар билан учрашувлар мунтазам ўтказилиб келинмоқда.

Шунингдек, тумандаги мажбур ташкилотларда тарбиёт-ташвиқот ишлари олиб боришмоқда. Жумладан, «Реле ва автоматика» АЖ, «Тошкент Кислород заводи», «Тошкент» автовокзали, «Ўзбек-Турк» банки, «Пойабзалчи» АЖ, «Фан ва технологиялар марказининг босмаҳонаси», «Тошқурилишмеханизация» ОТАЖ каби ташкилотларда мунтазам маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилди.

Булардан ташқари туманимизда болалар спортини ривожлантиришга қаратилган тадбирлар ҳам қўллаб ўтказилмоқда. Масалан, туманимиздаги маданият ва истироҳат боғида маҳалла ёшлари ўртасида шахмат-шашка мусобақаси ташкил этилди, мактаб ўқувчилари ўртасида «Қувноқ стартлар» ўйинлари, боғчаларда эса «Отам, онам ва мен» спорт мусоба-

қалари ташкил этилди. Шу билан бирга туманимиздаги қорхона, ташкилот, муассасаларнинг раҳбарлари ва раҳбар ўринбосарларининг маънавий-маърифий малакасини ошириш мақсадида қисқа муддатли ўқув курслари ташкил этилган. Бу курслар тингловчиларнинг касбидан келиб чиққан ҳолда ғўруҳларга ажратилган ҳолда фаолият олиб боради. Ўқув режаси мавзулари ҳозирги долзарб масалаларга бағишланган бўлиб, ўқув машғулотларига олий ўқув юртиларидан малакали мутахассислар жалб этилган.

Яқин кунларда ёшларда миллий ғурурни юксалтириш учун тарихга боқиб, ўтмишни ўрганиш мақсадида «Хотира» майдонига ва «Қатагон қурбонлари» музейига таширф уюштирилди. Ҳар бир мактабда буюқ аждодларимиз ҳақида кенг маълумотлар бериб борилади.

Мақсадимиз, туманимиз аҳолисининг маънавий онгини ҳуқуқий маданиятини ошириш, ватанпарварлик, инсонпарварлик туйғуларини юксалтириш. Иймонли, маънавияти юксак фуқаролар жамиятида албатта иқтисодий салоҳият ҳам баланд бўлади.

Дилором ИКРОМОВА суҳбатлашди.

• КЎНГИЛДАГИ ГАП

Ҳаётда ҳар хил тоифа одамлар кўп. Феъл-атвори, дунёқарашлари ўзгача. Гоҳида ҳаётда учраб турадиган баъзи бир нарсалардан нолиймиз, баъзиларидан ҳурсанд бўламиз. Шундай бир ҳолларни кўриб, ё эшитиб эса беихтиёр гўлларимиз қолар.

КАМТАРОНА ЎТГАНИ ЯХШИ

Хозирги кунда ўз-ўзидан пайдо бўлиб бораётган даб-дабозлик, ортиқча сарф-харажатлар кўпчиликини ўйлантираётган муаммога айланиб бормоқда. Гап нима ҳақда эканлигига фаҳмингиз этган бўлса ажаб эмас. Мана ўқув йили тугаб битирувчи ёшлар қадрдон синфдошлари билан битирув оқшомига тайёргарлик кўришмоқда. Албатта уни мактабда ёки бирон хонадонда эмас, кафе-ларда ўтказиш, дастурхонни яхшилаб безатиш, видеоена. Бир ёшлигидан бор меҳрим-атқорлардан таклиф қилиш режасини тузмокдалар. Кейинги йилларда юқори синф ўқувчиларининг битирув оқшомини ўтказишлари урф бўлиб қолди. Лекин айрим бошланғич синф ўқувчилари ҳам битирув кечалари ўтказишга тайёр.

—Қўвчиларнинг битирув оқшомларини катта тантана билан ўтказишлари қаердан пайдо бўлди, ўзи. Икки фарзандим бу йил мактабни битиришди. Қўзим 11-синфда бўлиб, ўғлим эса 9-синфни битиришди. Қўзим битирув оқшомига деб 25 минг сўм, ўғлим эса 10 минг сўм йиғишга тайёрганини айтди. Шу пулни беринг, деб хархаша қилишмади, лекин биламанки, пул бермасам, улар синфдошларидан ажралиб, кўнгиллари ўқиб қоладиган. Уйда ҳозир бир ўзим ишлайман. Турмуш ўртоғим касалхонада. Қўн босимлари ошган. Топган пулим дори-дармонга кетапти. Ҳозир қийин аҳволдалигимизни фарзандларим жуда яхши тушунишади. Нима қилишни билмай бошим қот-

ди. Ўйлаб-ўйлаб ниҳоят ҳеч кимга айтмай, қарз олиб ик-дабозлик, ортиқча сарф-харажатлар кўпчиликини ўйлантираётган муаммога айланиб бормоқда. Гап нима ҳақда эканлигига фаҳмингиз этган бўлса ажаб эмас. Мана ўқув йили тугаб битирувчи ёшлар қадрдон синфдошлари билан битирув оқшомига тайёргарлик кўришмоқда. Албатта уни мактабда ёки бирон хонадонда эмас, кафе-ларда ўтказиш, дастурхонни яхшилаб безатиш, видеоена. Бир ёшлигидан бор меҳрим-атқорлардан таклиф қилиш режасини тузмокдалар. Кейинги йилларда юқори синф ўқувчиларининг битирув оқшомини ўтказишлари урф бўлиб қолди. Лекин айрим бошланғич синф ўқувчилари ҳам битирув кечалари ўтказишга тайёр.

—Қўвчиларнинг битирув оқшомларини катта тантана билан ўтказишлари қаердан пайдо бўлди, ўзи. Икки фарзандим бу йил мактабни битиришди. Қўзим 11-синфда бўлиб, ўғлим эса 9-синфни битиришди. Қўзим битирув оқшомига деб 25 минг сўм, ўғлим эса 10 минг сўм йиғишга тайёрганини айтди. Шу пулни беринг, деб хархаша қилишмади, лекин биламанки, пул бермасам, улар синфдошларидан ажралиб, кўнгиллари ўқиб қоладиган. Уйда ҳозир бир ўзим ишлайман. Турмуш ўртоғим касалхонада. Қўн босимлари ошган. Топган пулим дори-дармонга кетапти. Ҳозир қийин аҳволдалигимизни фарзандларим жуда яхши тушунишади. Нима қилишни билмай бошим қот-

оғир. Кошки шу билан иш битса, яна битирув кечасига атаб яхши қўйлақ, оёқ кийим олиш... Булар ҳаммаси ота-оналарни ташвишга солаётгани бежиз эмас. Ахир фарзандларимиз ёшлиқдан даб-дабозликка ўрганиб қолишлари мумкинлигини ҳам ўйлаш керак-ку. Юқориди даражини айтган аёл, шунча пулни бекорга сарф қилмай, турмуш ўртоғининг тезроқ соғайиши учун зарур нарсалар олишга сарфласа, ёки ўғайлигим билимасин, деб қимматбаҳо тилла тақин-чоқларини сотиб, қизига сарфлаган она, шундай тақинчоқларни қизининг тўйида совға қилса яхшироқ бўлмасми?! Ҳозирги айти ортиқча ҳашамдорлик, бекорчи йиғин, зиёфатлар, кераксиз сарф-харажатларни қамайтириш тўғрисида гап бораётган дамларда ёшларнинг зиёфатларга ўрганиши дабдабозликнинг бошланиши эмасми?! Ким ўйлаб топапти бундай номаяқлик, ортиқча харажатларни. Ахир беш қўл баробар эмаску. Фақат ўз чўнтагини ўйлаб, нафақат ўзи, балки балоғатга етмаган ўғли, ё қизларини яхши кийим кийишга, зиёфатларга боришига йўл қўйиб бераётган айрим ота-оналар қасрига бошқа оилалар ташвиши муаммоларга дуч келмокдалар. Битирув оқшомини албатта бўлиши керак. Бу йиғинни мактабда устозлари, синфдошлари даврасида чиройли ўтказилса ҳам бўладику.

Ҳар бир ота-она топганидан фарзандларини ёшлигидан қимматбаҳо кийимлар кийиб, зиёфатларга бориши ўрнига хунаҳ ўрганишлари, билим олишларига сарфласалар албатта, мақсадга мувофиқ бўларди, деб ўйлаймиз. Сиз бунга нима дейсиз, азизлар?!

Гулором ШОКИРОВА

«Тошкент оқшоми» ХУКУҚИЙ Маслаҳатхонаси

Қонунга ҳурмат ва итоаткорлик — ҳаёт мезони (Қундалик ҳаётда учрайдиган айрим ҳукуқий масалалар юзасидан 180 саволга 180 жавоб)

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида)

80. Одамлар кўпроқ қанақа иморатларни ўзбошим- чалик билан қуришади?

Ер участкасини эгаллаб олган ҳолда ўзбошимчалик билан қурилган иморатлар жумласига уй ён атрофидаги ҳудудда ўзбошимчалик билан қурилган гаражларни, уйга ёндош, ту-таш қилиб қурилган турли қўшимча иморатларни, қўқалам-зорлаштириб, кичикроқ боғ қилиб, айвонча ёки шийпонча қуриб, ихталаб ўраб олинган жойларни ва бошқаларни киритиш мумкин.

Одатда, бундай нарса ва иморатларни тегишли рухсатнома олмай туриб қурадилар. Ёнгин хавфсизлиги қоидалари, қурилиш нормалари ва сейсмик талабларга хилоф равишда қурилганлиги сабабли улар атрофдагилар учун потенциал хавф туғдиради.

Энг ёмон томони шундаки, ўзбошимчалик билан қурилган иморатлар фақуллода ҳолатларда, танг вазиятларда «Тез тиббий ёрдам», ўт ўчириш хизмати сингари бўлинмаларга қарашли махсус автотранспорт воситаларининг уйга яқин боришини, баъзан эса ўтишини қийинлаштиради, бемалол ҳаракатланишига ҳалақит беради.

81. Ўзбошимчалик билан иморат қуриш қандай ҳукуқий оқибатлар келтириб чиқариши мумкин?

Ўзбошимчалик билан иморат қуриш натижасида ҳукуқлари бузилган шахснинг ёки тегишли давлат органининг даъвоси билан бундай иморат суднинг қарорига биноан иморатни қурган шахс томонидан ёки унинг ҳисобидан бузиб ташланиши лозим. Иморатга нисбатан мазкур шахснинг ёки бу иморат қурилган ер участкаси фойдаланувчисининг мулк ҳуқуқи эътироф этиладиган ҳоллар бундан мустасно.

Шуни назарда тутиш керакки, ўзбошимчалик билан қурилган иморатни бузиш фақат суднинг қарорига биноан амалга оширилади.

Иморатни бузиш тўғрисидаги даъво билан мурожаат этишга мазкур иморат қуриш натижасида ҳуқуқи бузилган шахс ҳақлидир. Масалан, биринчи қаватда яшайдиган шахс ўз квартирасининг олдида, деразасининг рўпарасига гараж қурди дейлик. Иккинчи қаватда яшайдиган қўшниси бундай қурилишга рози эмас, чунки автомобилдан чиқадиган газ тўғри унинг деразаси орқали уйга кирди, қолаверса гараждаги заҳира тариқасида сақланадиган бензин ёнгин чиқиш хавфини туғдиради. Шу боис ўзбошимчалик билан қурилган иморатни бузиш тўғрисида иккинчи қаватда яшайдиган одам даъво билан мурожаат қилишга ҳақли. Иморат унинг деразасига яқин қурилганлиги сабабли турар жойига табиий ёруғлик тушуши қийинлашиб қолган тақдирда ҳам қўшни шундай даъво билан мурожаат этишга ҳақли.

Судга шундай мазмундаги даъво билан мурожаат этиш ҳуқуқига эга бўлган давлат органлари ҳам бор. Ўзбошимчалик билан қурилган иморат қаерда жойлашган бўлса, ўша жойдаги туман (шаҳар) ҳокимлиги тимсолида туман (шаҳар) уй-жойларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш инспекцияси шундай даъво билан судга мурожаат этишга ҳақли.

82. Ўзбошимчалик билан қурилган иморатга нисба- тан мулк ҳуқуқи суд томонидан қандай қолларда эъти- роф этилади?

Шахс ўзига қарашли бўлмаган ер участкасида ўзбошим-чалик билан иморат қурган бўлса, **Фуқаролик кодексининг 212-моддасига** биноан, унинг бу иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи суд томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқ эътироф этилиши мумкин.

Ана шу, 212-моддада белгиланишича, иморат қурилган ер участкасининг мулкдори бўлган, унга умрбод мерос сифатида эгаллик қилаётган, доимий эгаллик қилаётган ва фойдаланаётган шахснинг ҳам ўзбошимчалик билан қурилган иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи суд томонидан эътироф этилиши мумкин. Бундай ҳолларда иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи эътироф этилган шахс иморат қурган шахснинг харажатларини суд белгилagan микдорда қоплайди.

Башарти ўзбошимчалик билан қурилган иморатнинг сақлаб қолиниши бошқа шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатлари бузилишига сабаб бўлса ёхуд фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига хавф туғдирса, юқорида зикр этиб ўтилган шахсларнинг ўзбошимчалик билан қурилган иморатга нисбатан мулк ҳуқуқи эътироф этилиши мумкин эмас.

(Давоми бор)

• ХОТИРА УЙҒОНСА ҒЎЗАЛДИР

Тошкентнинг Қўлча оқтепаси томонларига ўтсан-гиз, шундайгина катта йўл бўйида бамисоли боғи эрамни кўрасиз. Атроф — мевазор. Тераклар қўқлам шабадасида шовуллаб турибди. Бир ҳовлики, ўнгу сўлда сўриларга тортилган ток новдаларида шўрлар гулла-гулла дейди. Тўрдаги басавлат бино ҳам тик кўтарилган ток новдалари-га бурканган.

УМР МАЗМУНИ

Шундайгина ўнга бури-либ, бино ичига кирсангиз, ўзингизни биологик музей-га кириб қолгандек сезасиз: кенг айвону узун йўлақлар бўйлаб катта-кичик қутилар, тувақларда етти икким гул-лари шига-шига. Турфа гулларга бурканган девор-даги рангли портретда зукко нигоҳ сизга синчков тикилади.

— Мактабимиз устоз пе-дагог Абдулла Дўстматов-нинг табаррук номлари билан боғлиқ, — дейди дирек-тор Валижон Умаров сурат-га алақандай илиқ терми-либ.

— Бийдай далада роппа-роса қирқ йил муқаддам 81-мактаб учун янги бино қурилганида Абдулла ака айни куч-гайратга тўлган, биология фанини тажриба, амалиёт билан боғлаб ўқитиш, табиатни ардоқ-лаш, изланиш ва меҳнат билан уни яна ҳам ғўзал-лаштириш руҳида тарбия-лаш борасидаги тажриба-лари учун икки мартаба мамлакат халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг дипломлари ва олтин меда-

ли билан тақдирланган етук муаллим эдилар. Шу сабаб-ли янги бино атрофини қурилиш қолдиқларидан то-залаб, мевазор боғлар, гул-хоналар, лимонарий, биоло-гическая лаборатория барпо этишга бош-қош бўлдилар. Ҳеч қачон дарслари қуруқ, кито-бий ўтмасди. Мавзунинг турли кўргазмаларни на-мойиш қилиб, ниҳоятда жонли тушунтирадиларки, ўқувчиларда бу фанга қизи-қиш, домланинг дарслари-ни ўзгача оризқиш билан қутиш иштиёқи пайдо бўларди.

— Тошкентдаги 81-мак-таб бутун Ўзбекистонда ўзи-га хос тажриба марказига айланган эди, — эслайди ўша йиллари бу педагогик жамоага раҳбарлик қилган Инобатхон ая Ғуломова. — Бугунги Миллий ва Педаго-гика университетларимиз-даги биология, кимё-био-логия факультетларининг талабалари амалий маш-ғулотларини бизнинг макта-бимизда ўташар, ёш олим-лар эса, ўз илмий-педаго-гик кузатишлари ва тажри-баларини Абдулла Дўстма-

тов ва унинг шогирдлари дарсларида амалга ошири-шарди. Шундайки, бу мак-табни битирган ўқувчилар-нинг кўпчилиги кейинчалик таниқли биологлар, кимё-гар-биологлар бўлиб ети-шишди. Ўзбекистонда хиз-мат кўрсатган ўқитувчи Аб-дулла Дўстматовнинг Ўтқир Мирзажонов, Журъат Со-диқов, Мирзаали Ирисалиев сингари ўнлаб шогирдла-ри халқ таълими соҳасини ривожлантиришга салмоқ-ли ҳисса қўшишди.

Мустақиллик йилларида устоз педагог Абдулла Дўстматов тажрибаси баркамол авлодни тарби-ялашга хизмат қилмоқда. Биология лабораторияси, музейи бойитилляпти. Ус-тоз яратган боғ янгила-моқда. Биоэкокан ўқув мажмуаси ташкил этилди. Озода Халимова, Фотима Раҳимова, Зулхумор Нур-матова каби шогирдлар билан бойитиб, ҳамisha устозга хос савй-ҳаракат кўрсатмоқдалар.

Жўра САЪДУЛЛАЕВ

ЕВРОПА КЛИНИКАЛАРИДА ДАВОЛАНИШАДИ

Германиянинг «Фриденсдорф-Интер-нейшнл» халқаро ташкилоти раҳбари Ро-налд Гегенфуртнер бошчилигидаги вакил-лар «Соғлом авлод учун» жамғармаси билан ҳамкорлик доирасида мамлакат-миз болаларини Европа клиникаларида даволаш ва инсонпарварлик дастурини амалга ошириш учун Тошкентга келди.

Ўтган йилнинг июль ойида мазкур ташки-лот Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда «Соғлом авлод учун» халқаро жамғар-маси билан ўзбекистонлик болаларни Евро-падаги клиникаларда даволаш бўйича қўшма дастурни амалга ошириш тўғрисида битим тузган эди.

Мазкур дастур доирасида «Фриденсдорф-интернейшнл» ташкилоти Ўзбекистонда мав-жуд бўлмаган тиббий хизматларга муҳтож бемор болаларга тиббий ёрдамни таъмин-лайди. Айтиш керакки, ташкилот Европада-ги болаларни бепул даволовчи кўпгина кли-никалар билан яқин ҳамкорлик қилади. «Со-ғлом авлод учун» жамғармаси Соғлиқни сақ-лаш вазирлиги билан биргаликда хорижда даволанишга муҳтож болаларни кўриқдан ўтказиб, танлаб олади. Шунингдек уларни чет элга кузатиб қўйди. Бугунги кунда Германия клиникаларида ўзбекистонлик 13 нафар бола даволанмоқда.

Шунингдек, «Фриденсдорф-интернейшнл» ташкилоти вакиллари томонидан «Соғлом авлод учун» жамғармасига инсонпарварлик ёрдами (велосипедлар, болалар аравачалари, ногиронлар аравачалари, кийим-кечаклар, телевизорлар, ши-фохона анжомлари) топширилади.

«Туркистон-пресс»

• СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ

«Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳара-кати Ҳамза тумани кенгаши ҳамда унинг қошида ташкил этилган «Қама-лак» болалар ташкилоти туман бўли-ми ва туман педагог тарбиячилар маркази ташаббуси билан болалар спортини ривожлантириш ва уни ом-мавий ҳаракатга айлантириш мақса-дида спорт мусобақалари ўтказилди.

КУЧЛИЛАР САФИДА

Ҳамза туманидаги «Тарновбоши» ма-ҳалласида жойлашган «Янгиобод» спорт комплексида спортнинг 6 тури бўйича ўтказилган мусобақаларда тумандаги 7 ёшдан 17 ёшгача бўлган ўсмирлар ишти-рок этишди.

Туман маҳаллалари болалари ўртаси-да ўтказилган ушбу мусобақалар муроса-сиз тарзда давом этиб, кучлилар бирин-чиликни қўлга киритишди.

Унга кўра теннис бўйича «Бирлаш-ган» маҳалласидан 15 ёшли Илҳом Алимов, бокс бўйича «Янгиобод» маҳалласидан Фаррух Толипов, шашка бўйича «Маъри-фат» маҳалласидан Дилмурод Абдурази-қов, кураш бўйича «Урта масжид» маҳал-ласидан Элмурод Каримовлар ғолиблик-ни қўлга киритдилар.

— Ёш авлоднинг жисмоний ва маъна-вий саломатлигини шакллантириш, со-ғлом турмуш тарзига интилиш ва спорт-га меҳр-муҳаббатни сингдириш мақса-дида ўтказилаётган бундай спорт ўйин-лари келажагимиз бўлмиш ёшларимиз ҳаётида катта аҳамиятга эга, — дейди ўз сўзида Болалар спортини ривожланти-риш жамғармасининг туман бўлими ра-иси Ўтқир Каримов.

Умид АЛИМОВ

Шарқ дурдоналари

ОЗ-ОЗ ҲУРАНИД
Домо бўлиб...

● Ҳаракат ва интилишсиз, фидойилик ва меҳнатсиз ҳеч нарсага эришиб бўлмайди.

● Илмнинг ибтидоси — ақл, ақлнинг ибтидоси — сабр-тоқат.

● Фақат билмоқлик учун эмас, балки бирор ишни эплай билиш учун ҳам билмоқ зарур.

● Улуғ ишлар чидам ва матонат туфайли амалга ошади.

● Биттагина хайрли иш бир олам илмдан афзал.

● Агар сиз билимдон бўлсангиз, ўзгаларга ҳам уни ўргатинг. Сиздаги нурдан улар ҳам ўз шамчиқроқларини ёндириб олишсин.

РИВОЯТ. Эронда бир подшо бўлиб, унинг шундай одати бор экан. У жанг қилганда, яхши ташкил этилган ва яхши таъминланган қора либосли алоҳида бир қисм сипоҳлари бўлар экан. Жанг қизган пайтда ўша сипоҳларига олдинга чиқиб, жанг қилишни буюрар экан. Шундай бўлибдики, ёғий томондан эллик мингга яқин қатта қўшин келиб, уруш хавфи туғилибди.

Подшоҳ ўз дилига хуш келган хос одамлар билан мағрур ўтирарди. У жангни бошқа кунга қўчиришни ихтиёр қилибди. Қаламдон ва қаламин талаб қилиб, бир парча қозоғга: «Айтинг, қора либосли сипоҳлар қайтсинлар», деб ёзиб уни вазирга берибди. Вазир ўқиб чиқибди, лекин бу гап унга ёқмабди. У ўзининг сатҳини этигининг қўнжидан қаламдонни олиб, сийах сўзининг остига бир нуқта қўйиб, уни сипоҳдорон қилибди, сўнгра гардан сўзига битта нун қўшиб, уни «нагарданд» қилибди ва ўз қўшинига юборибди. Улар мактубни ўқиб чиққач, олға юриб душман сипоҳларига шикаст етказибдилар. Шу боис учун «Сийар ул-мулк»да бир нуқта билан 50 минг қилич тор-мор қилиб ёзилган. Шундай қилиниб, деб қудратли душмандан ақл-заковати қилиб қилган экан.

БАЙТ:

**Бахслашганда сен доимо
эзмалардан нон қоч,
Ҳамманинг тили бурро,
ақлчи — оз одамда.**

● Уч нарса ақлга қўй беради: олимлар билан суҳбат, тажриба ва сабот. Уч нарса ақлга зарар келтиради: табдирсизлик, ҳафсаласизлик ва шошқалоқлик.

● Вақти келганда баъзи нарсалар учун жонни фидо қилиш мумкин. Аммо номусини ҳеч нарсага фидо қилиш мумкин эмас, чунки номус жондан ҳам қимматлидир.

● Сўз дорига ўхшашидир, ортиқчиси зарар келтиради.

● Яхшилар яхшисини ажрата олиш ҳунар эмас, аммо ёмонлар яхшисини ажрата олиш ҳунардир.

● Бахт-саодатни изласангиз топа олмайсиз, зиммангиздаги инсоний вазибаларни адо этинг — бахтининг ўзи келади.

● Фазилат фарзанд қабиридир. Уни авайлаб сақлаш ва янада барқамол этиш лозим.

● Тарбиянинг икки асоси бор: фазилатни қўриқлайдиган ғўзал ахлоқ ва ярамас йўлдан, ёмон ахлоқга тушишдан сақлайдиган ҳушёрлик.

● Донолардан ўрганиш ва ўрганган нарсаларни бошқаларга ўргатиш, энг буюк инсоний белгилардандир.

● Луқмони Ҳаким ўз ўғлига шундай насихат қилди:

— Ўғлим, нодон ва жоҳил бир киши сен билан бирор масала устида баҳслашиб қолса, сен унга мулоимлик билан жавоб бер. Агар у сенинг жавобингдан қаноатланмай, жаҳли чиқа бошласа, сўзингни яна қайтариб айтма, у билан олишиб ўтирма, сукут қил.

Илмий маълумотларга кўра, SARS деб аталувчи буюқумли, вирусли касаллик оғир ўткир респиратор синдроми касаллиги белгиси, аломатидир.

Касаллиқнинг ҳаво, томчи, зарралар воситасида тез тарқалиши, бевосита нафас олиш аъзоларининг қуйи қисмида нихоятда оғир кечishi ҳамда юқори даражадаги ўлим ҳолатлари билан яқунлиниши айниқса ташвишлидир.

Жаҳон Соғлиқни сақлаш Ташкилотининг 2003 йил 10 майга қадар берган маълумотларига қараганда, ҳозирги пайтда 7,5 мингдан зиёд беморлар оғир ўткир респиратор синдроми бўйича рўйхатга олинган, уларнинг учдан икки қисми эса, Хитойда истиқомат қилувчи фуқаролардан иборат. Касаллик жадаллик билан жаҳоннинг бошқа жойларида ҳам рўйхатга олинмоқда. Жумладан, Хитойда 6622 та, АҚШда 63 та, Сингапурда 204 та, Канадада 145 та, Филиппинда 10 та, Италия, Мўғулистон ва Германияда 9 тадан, Таиландда 7 та, Буюк Британия ва Францияда 6 та, Австралияда 4 та, Швецияда 3 та, Бразилия ва Индонезияда 2 тадан ҳолатлар аниқланган.

Руминия, Колумбия, Хиндистон, Қувайт, Ирландия, Жанубий Африка Республикаси, Испания, Швейцария, Болгария, Янги Зеландия, Польша, Финляндия ва Жанубий Корея давлатларининг ҳар бирида эса, биттадан фэйриоддий зотилжам касаллигига дучор бўлганлар мавжуд.

Касаллиқни келтириб чиқарувчи SARS вируси шу пайтгача асосан ҳайвонлар — сизир, ёввойи ит, мушук, қушлар ва кемирувчилар орасида қайд этилган бўлса, эндиликда қандай қилиб одамлар ўртасида учраётганлиги қатта илмий муаммо, жумбоқ бўлиб қолмоқда. Бу борада жаҳон миқёсида минглаб тиббиёт ходимлари илмий-тадқиқот ишларини олиб боришмоқда. Афсуски, шу пайтгача касаллик келтириб чиқарувчи вируснинг номи ва келиб чиқиш манбаи мавҳум, уни топиш, аниқлаш, касаллиқни даволаш ва ундан муҳофиза қилиш усуллари номаълум. Дастлабки илмий маълумотларга кўра, касаллиқни махсус электрон заррабинлар ёрдамида ҳам қийинчилик билан аниқланган тожсимон қобик билан ўралган короновируслар тарқатар экан. Бу вируснинг инсон нафас олиш аъзолари йўллари нигил ва ўртача оғирликда яллиғлаши, худди ҳайвонлар меъда ва ичкаларида кечадиган ҳолатларга ўхшашиги айниқса эътиборлидир. Энг муҳими, касаллик тарқатувчи вируснинг ирсий белгилари одатдаги касаллик вариантларидан мутлақо фарқли бўлиб, уларга асло ўхшамайди.

Касаллик кўзгоччи вирус бемор аксирганда, йўталганда, ёки одамлар билан ўзаро яқин алоқада бўлганда ҳаво, томчи зарралари, ифлосланган қўл, зарарланган буюмлар орқали тарқалиши, оғиз, бурун, кўзга тушиши мумкин.

Маълумки, касаллик кўзгоччи вируслар атроф-муҳида 4 соатдан 2 суткагача, канализация тармоқларида 4 суткагача тирик қолиши мумкин. Шунга кўра касаллиқнинг олдини олиш мақсадида ўзаро муносабатларда оддий одоб-ахлоқ меъёрларига (аксирган, йўталган ҳолатларда оғиз, бурунни қўл, дастурмош билан беркитиш, дуч келган жойда туфамаслик, ўпшмаслик ва х.к.) қатъий риоя қилиш, шунингдек ҳожатхонадан чиққач, албатта совун билан қўл ювиш, дезинфекция воситаларидан фойдаланиш, оғиз, бурунга 6-8 қаватли дока нибоб тутиш, касаллик аломатлари пайдо бўлганда эса беморни алоҳида хонага яққалаб қўйиш ўта муҳимдир.

Шуни унутмаслик жоизки, касаллик кўзгоччи вирус-

лар организмга қайси йўл билан кирмасин, барча баварар касалликка чалинмайди албатта, касалликка мойил одамлардагина унинг белгилари пайдо бўлади.

Дейлик, 100 та одамга касаллик кўзгочувчи вирус юкса, шуларнинг ярми касалликка чалинади, қолганлари эса вирус ташиб, ўзи билан-билмас атроф-муҳитга тарқата беради. Бу пинҳона ҳолат айниқса хавфлидир.

Касаллиқнинг яширин даври 2-14 кунгача, ўртача 7-10 кун давом этиши мумкин. Касаллик тана ҳароратининг 38 даража ва ундан юқори кўтарилиши билан бошланади. Иситма чиқиши, аъзойи-баданнинг жунжиқиши, тана қалтираши, зирқираб оғриши, бош оғриғи, буруннинг битиб қолиши, аксирши, томбқнинг қичиши, қуруқ йўтал, ҳаво етишмаслиги, ич кетиши, қўнғил айниши, ўқичқ тутиши, ўқтин-ўқтин қайт қилиш билан кечishi мумкин.

Шуни унутмаслик зарурки, касаллик кўзгоччи вирус нихоятда маккор бўлиб, ўпканинг энг асосий ва муҳим қисми, яъни ҳавога тўйинган махсус пуфакчалари — альвеолаларини айнан зимдан нишонга олиб, уни қаттиқ жароҳатлайди. Натижада қон тўқимаси, организмнинг тўйинган ҳаво, яъни кислород билан таъминланиши кескин камаёди, ҳаво етишмайди, ўпка шиша бошлайди. Шунинг учун ҳам беморларнинг 10-20 фоизи ўпкани сунъий нафас олдиришга ҳаётий эҳтиёж сезади. Шу сабабли ҳам ўлим ҳолатлари 5-7 фоизни ташкил этади. Касаллик айниқса кекса ёшдаги ва саломатлиги сустлашган одамларда оғир кечади.

Энг аввало, мазкур юқумли касаллик кенг тарқалган жойлар, минтақалар: айниқса, Хитой, Таиланд, Вьетнам, Канада ва уларга яқин, қўни-қўшни, чегарадош давлатлар ва бошқа хорижий мамлакатларга турли сабаблар билан бориш-келишни ҳозирча, имконият даражасида камайитири, аэропорт, божхона, чегара санитария-назорат пунктларида қатъий назорат ўрнатиш, касалликка чалинганларни аниқлаш, мамлакат ичкарига киритмаслик, уларни махсус юқумли касалликлар шифоналарида даволаш, эпидемияга қарши кураш ҳамда муҳофиза тадбирларини изчиллик билан амалга ошириш зарур.

Яна шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ҳозирги пайтда ўткир оғир респиратор касаллик синдроми вируси билан зарарланган, фэйриоддий зотилжам ҳасталигига чалинган беморларни даволашнинг аниқ усули йўқ.

Лекин бу касаллик аломатлари аниқланган беморлар зотилжам касаллигининг энг оғир турлари қандай даволанса, шундай замонавий усуллар ва барча зарур дори-дармонлар билан комплекс равишда даволашлари зарурлиги ҳақида Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва унинг жойлардаги махсус муассасалари, бошқармаларнинг илмий-усулбий кўрсатмалари, қўлланмалари бор.

Энг муҳими, аҳоли ўртасида саросима, тушқунликка тушмаслик, балки соғлом турмуш тарзи ташвиқоти, тарғиботи янада қучайтириш, яшаш ва ишлаш жойларида озодлик, поклик, ҳалоллик, оддий шахсий ва жамоадаги санитария-гигиена қоидаларини ҳаётга кенг жорий қилиш, уларни онгли равишда изчиллик билан амалга оширишдир.

Искандар РАҲМОМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги Фуқаро муҳофазаси институти қатта ўқитувчиси, истеъфодаги тиббий хизмат подполковниги.

Нима? Қачон? Қаерда?

17 июнда

◆ Ўзбек Миллий академик драма театрида В.Шекспир асари «Гамлет» спектакли соат 18.00 да намоиш қилинади.

◆ Абдор Хидоятлов номидаги Ўзбек давлат драма театрида «Ерим кетаман дейди» номли спектакль соат 15.00 да бошланади.

18 июнда:

◆ Халқлар Дўстлиги саройида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Лариса Москалёвнинг «Сенсиз» деб номланган янги концерт дастури соат 19.00 да намоиш этилади.

◆ «Зарафшон» концерт залида ҳушовоз хонанда Гулзода Худойназарованинг концерт дастури соат 19.00 да бошланади.

19 июнда:

◆ Йўлдош Охунбобоев номидаги Республика ёш томушабинлар театрида «Зумраша» номли спектакль соат 11.00 да бошланади.

20 июнда

◆ Ўзбек Миллий академик драма театрида Н.Рашидов асари «Усмон Носир» спектакли соат 18.00 да намоиш этилади.

◆ Мўҳимий номидаги ўзбек давлат мусиқий театри-

да С. Исмоилов асари «Сойибхўжа операцияси» спектакли соат 18.00 да бошланади.

◆ Республика кўғирчоқ театрида «Ассалом, Наврўз» спектакли соат 10.00, 12.00 да бошланади.

21 июнда:

◆ Алишер Навоий номидаги Давлат академик Катта театрида Ўзбекистон халқ артисти Галия Измайлованинг иходий кечаси соат 17.00 да бошланади.

◆ «Туркистон» саройининг ёзги саҳнасида 21-22 июнь кунлари ҳушовоз хонанда Озодбек Назарбеков-

нинг «Ойдин кечалар» деб номланган концерт дастури соат 19.00 да намоиш қилинади.

◆ Абдор Хидоятлов номидаги Ўзбек давлат драма театрида «Яратган ёмондан асарин» спектакли соат 14.00 да бошланади.

22 июнда:

◆ Мўҳимий номидаги Ўзбек давлат мусиқий театрида С.Имомов асари «Суперкайнона-2» спектакли соат 18.00 да намоиш этилади.

◆ Ўзбек Миллий академик драма театрида Э.Хушвақтов асари «Қаллиқ ўйини» спектакли соат 18.00 да бошланади.

Спорт

Кичкинтойлар спартакиадаси

Келажагимиз ворислари — фазадларимизнинг жисмонан етук, маънан баркамол бўлиб вояга етишларини таъминлаш мақсадида мамлакатимизда жисмоний тарбия ва спорт ривожига катта аҳамият берилган кунларни қўйиб қўйиб. Шуниси қувончлики, спорт мусобақалари нафақат олий ўқув юрлари, мактабларда, балки боғчаларда ҳам ташкиллаштирилган. Кун кеча Собир Рахимов туманида кичкинтойлар иштирокида спартакиада мусобақалари ўтказилди. Туман халқ таълими бўлими ташаббуси билан ташкиллаштирилган ушбу турнирда тумандаги боғчалардан ташриф буюрган 500 нафар чақон, эпчил, зукко болажонлар спортнинг саккизи йўналишида ғолиблик учун астойдил кураш олиб боришди. Ўзбекистонда кичкинтойлар иштирокида спартакиада мусобақалари ўтказилди. Туман халқ таълими бўлими ташаббуси билан ташкиллаштирилган ушбу турнирда тумандаги боғчалардан ташриф буюрган 500 нафар чақон, эпчил, зукко болажонлар спортнинг саккизи йўналишида ғолиблик учун астойдил кураш олиб боришди. Ўзбекистонда кичкинтойлар иштирокида спартакиада мусобақалари ўтказилди. Туман халқ таълими бўлими ташаббуси билан ташкиллаштирилган ушбу турнирда тумандаги боғчалардан ташриф буюрган 500 нафар чақон, эпчил, зукко болажонлар спортнинг саккизи йўналишида ғолиблик учун астойдил кураш олиб боришди.

Пойтахтлик теннисчилар — ғолиб

«Камолот» спорт мажмуида «Соғлом авлод учун» жамғармасининг Кубоги учун теннис бўйича халқаро турнир уюштирилди.

Тошкент шаҳри, Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда барча вилоятлардан ташриф буюрган ёш теннисчилар ўртасида ташкиллаштирилган ушбу турнирда қўшни республикалардан ҳам вакиллар қатнашиб ғолиблик учун кескин кураш олиб боришди.

Теннис сирларини ўрганиш иштиёқида юрган икки минг нафар 10 ёшдан 14 ёшгача бўлган болалар ўртасида кечган ушбу мусобақалар якунида самарқандлик Александр Чен, пойтахтлик Ольга Бланк, Рифат Бихтёров, Альбина Хабибуллинналарга шохсупа тўридан жой эгаллаш насиб этди. Умумжамоа ҳисобида ҳам Тошкент шаҳри теннисчилари биринчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлишди.

Акбар Йўлдошев

Қадрли Умар Иброҳимович САЛМОНОВ!

Сизни туғилган кунингиз билан чин кўнгилдан мувораққод этамиз. Мустақкам соғлиқ, оилавий бахт, ишларингизда муваффақиятлар тилаймиз. Дўстларингиз.

Кейинги пайтларда мамлакатимиз ёшлари ўртасида шарқ яккакурашининг жозибали ва қизиқарли тури бўлмиш таэквандонинг ИТФ тури тобора оммалашиб бормоқда. Чунончи, таэквандочиларимиз маҳоратлари туфайли жаҳоннинг йигирмадан ортиқ мамлакатларида Ватанимиз байроғи ҳиллаб, мадҳиясини янгради. Мустақиллик шарофати билан спортчиларимиз орасидан жаҳон, Европа ва Осиё қитъалари чемпионлари етишиб чиқди. Таэквандонинг ёшларимизни соғлом ва жисмонан бакуват, маънавий онги ўсган ва ватанпарвар инсонлар этиб тарбиялашдаги муҳим ҳиссасини ўзига олган ҳолда биз Республика Таэквандо Миллий ассоциацияси президенти, республикада хизмат кўрсатган спорт устози, IV дан қора белбоғ соҳиби Пўлат УСМОНОВ билан суҳбатлашдик.

— Пўлат Ақромович, айтингчи, таэквандо мураббийи ва ёшларни тарбиялашда биринчи навбатда нималарга эътибор қаратилади?

— Ҳозирда Республикаимизнинг барча вилоятларида таэквандонинг ИТФ йўналиши билан шуғулланувчи 60 мингга яқин ёшлар бўлиб, улар 400 га яқин клубларга бирлашган. Фаолиятимизда ёшларнинг тарбияловчиси бўлган мураббийларнинг ҳар томонлама савиясини, маънавий-маърифий билимларини оширишга асосий эътибор қаратамиз. Хусусан, мураббийларни ҳар йили аттестациядан ўтказамиз. Уларга қўйиладиган биринчи талаб — миллий кадриятларимиз, тарихимиз, миллий қаҳрамон ва байрамларимизни билишидир. Шундан кейингина ёшларимизга қандай юклар беришга ўргатамиз. Зеро, кадриятларимизни билмаган мураббийлар албатта уларни ёшларга ҳам ўргатолмайди. Мураббийлар, шунингдек, ҳар ойда бир марта ота-оналар билан мажлис ўтказиши керак. Унда болаларнинг ҳуқуқи, бўш вақтини қандай ўтказиши ҳусусида сўз боради.

Болаларни спортчи ва соғлом инсонлар қилиб етиштиришда яна бир жиҳатга эътибор берамиз. Яъни улар 12 ёшга етгунларига қадар фақат тил (кўргазмалар ҳаракатлар) ва умумий жисмоний тайёргарликдан сабоқ олишади. Фақат шу ёшдан кейингина уларни профессионал спортчилар қилиб тайёрлаймиз. Бунинг ижобий томонлари кўп. Яъни болаларнинг соғлом бўлиб вояга етишларига йўл очади. Бундан ташқари, республикамиз вилоятларида ҳар йили «Ёшлар терроризм, экстремизм ва гивандликка қарши» шiori остида асосан ёшлар ўртасида 10-12 та мусобақа ўтказамиз. Сабаби, ёшларимиз мусобақаларда кўпроқ иштирок этишсин. Ана шунда улар ҳар хил зарарли одатлар ва оқимлардан ўзбекча бўлишади. Мураббийлар билан шартномаларда ҳам ёшларнинг ҳар хил оқимларга кириб кетишига, терроризмга қарши курашиши лозимлиги ҳақидаги банд бор.

Бундан ташқари меҳрибонлик уйларида ҳам тажрибали мураббийларни жалб этган ҳолда таэквандо тўғралакларини очганмиз. Мусобақаларда бундай ёшларимиз доимо рағбатлантириб борамиз. Умуман республика бўйлаб кам

таъминланган оилалардаги болаларнинг барчаси таэквандо билан бепул шуғулланишади.

— Кўпроқ қайси ташкилотлар билан ҳамкорлик қиласизлар?

— Кейинги пайтларда мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти, ёшларнинг «Камолот» ижтимоий ҳаракати билан ҳамкорликда ишлаяп-

тон жаҳондаги таэквандо энг кучли ривожланган бешта давлатдан бири бўлганлиги сабабли йигирмадан ортиқ хориж мамлакатлари билан мустақам алоқалар ўрнатганмиз. Масалан, Англия доимо ўзининг очик чемпионатларига Осиёдан фақат бизни ва Японияни таклиф қилади. Польша билан мустақам алоқаларни ривожлантиряпмиз.

Таэквандо бўйича ёш чемпионлари билан ҳам таништириб ўтасангиз.

— Ёшларимиз доимо Осиё чемпионатлари, Англия, Ирландия, Россия ва бошқа Европа давлатларининг очик чемпионатларида кўпалб ғалабалар қозониб келишади. Акмал Эргашев, Дилноза Раҳимова, Отабек Зиёев, Дилшод Тожиёв, Алишер Маҳкамов, Шахло Давирова, Диана Қобулова, Дилноза Арзимова, Фаррух Сармонов, Азим Атиёзов, Элмурод Тожиёв, Луиза Бектемирова, Далар Қурбонов каби умидли ёшларимиз ана шундай чемпионлар сирасига қиради...

Биз болалар спортининг жонқуярларидан бири, бор ташкилотчилик қобилияти билим-тажрибаларини шу хайрли ишга сарфлаётган Пўлат Усмонов билан узок суҳбатлашдик. Ҳозирда эса таэквандочиларимиз Грецияда ўтказилаётган жаҳон чемпионатида иштирок этишмоқда. Ўйлаймизки, олимпия ҳаракатига асос солинган олис Грециядан Алла Ким, Акмал Эргашев, Элмурод Тожиёв, Диана Қобулова, Алишер Маҳкамов, Эркин Наврўзов, Леонид Ли, Михаил Чистяков, Фахриддин Умаров, Бобобек Казоков каби спортчиларимиз орасидан янги жаҳон чемпионлари етишиб чиқар. Ҳар ҳолда 70 давлат вакиллари орасида юртимиз спортчилари муносиб иштирок этишларига ишонамиз.

Биз таэквандочиларимизнинг шу йил охирида Россия, Англия ва Германияда ўтказиладиган нуфузли турнирлар, келаси йили эса катталар ўртасидаги Осиё чемпионати ва ёшлар ўртасида жаҳон чемпионатларидан ҳам медаллар шодаси билан қайтишларига ишонамиз. Зеро бунинг учун мустақам замин ва асос бор.

Дилшод ИСРОИЛОВ суҳбатлашди.

• МУСОҲАБА

Пўлат УСМОНОВ:

«Мақсадимиз ватанпарвар ва соғлом ёшларни тарбиялаш»

миз. Маҳаллаларга кўпроқ кириб борамиз. Чунончи, жорий йилда «Обод маҳалла» шiori остида мусобақалар ўтказилди.

— Болалар ўртасида «Кувнок стартлар» мусобақаларини ҳам ташкил этишмоқда...

— Албатта, бундай мусобақалар ёшларимизнинг ҳар томонлама чинқишини таъминлайди, уларнинг янгидан-янги қирраларини очади. Масалан, болаларнинг атлетика, баскетбол, волейболга иқтидорни кўпроқ бўлса, уларни бошқа федерацияларга ҳам ўтказишимиз мумкин.

— Хориж мамлакатлари билан қандай ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган?

— Мақтанишга йўймангу, Ўзбекис-

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР

Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари диққатига!

Тошкент шаҳар Табиатини муҳофаза қилиш кўмитаси «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида шу йил 1 майдан бошлаб атроф табиий муҳит ифлослантирилганлиги учун тўловлар тизимини такомиллаштириш тўғрисида»ги Вазирлар Маҳкамасининг қарорининг бажарилишини тушунтириш мақсади-

да 2003 йил 20 июнь соат 14.00 да Сивец номли Авиакурвчилар маданият саройида ўқув-семинар йиғилишини ўтказди.

Семинарда бош муҳандислар ва бош ҳисобчилар, муҳандис экологлар қатнашишлари мақсадга мувофиқ. Бу сизнинг манфаатингиз йўлидадир!

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Манзил: 700000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

ҳатлар — 133-29-70,
эълонлар:
133-28-95, 133-11-39,
факс: (3712) 133-21-56.

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида
босилади.
3952 нусхада босилади. Қўғоғ бичими А-3

Душанба, сешанба, чоршанба,
пайшанба ва жума
куллари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 563

Газета Ўзбекистон Давлат
матбуот қўмитасида
10-йўналиш билан рўйхатга олинган

Нашринг етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги
почта бўлимларига ёки «Тошкент почтабони» — 133-74-05
телефонига мурожаат қилиниши мумкин.

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер
марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашрий-матбос ақшадорлик компанияси босмохонаси.
Корхона манзили: «Буюк Тўғон» кўчаси, 41-йў.